

РЕШЕНИЕ

№ 1432

гр. София, 11.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 12-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шестнадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Снежана Бакалова

Членове: Цветомира П. Кордоловска
Дачева
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Десислава Ик. Давидова
като разгледа докладваното от Цветомира П. Кордоловска Дачева Въззивно гражданско дело № 20231000501533 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258-273 от ГПК.

С Решение № 40 от 26.01.2023 г. по гр. д. № 423/2020 г. на Окръжен съд – Кюстендил, ответникът **К. Л. К.** е осъден да заплати на ищеца **Р. Г. А.** сумата 13 800 евро, получена като авансово плащане по сключен между страните Договор за поръчка за закупуване от името на ищеца и за негова сметка на леки автомобили в Република Италия и за доставянето им, която поръчка впоследствие е **оттеглена** от доверителя, ведно със законната лихва върху главницата от датата на депозиране на исковата молба в съда на 30.05.2017 г. до окончателното ѝ изплащане.

Със същото решение съдът е отхвърлил иска на Р. Г. А. за осъждане на ответника **С. М. С.** да му заплати същата сума солидарно с ответника К. Л. К..

Недоволен от така постановеното решение в осъдителната му част е останал ответникът К. Л. К., който в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК го обжалва като неправилно поради противоречие с материалния закон. Релевира поддържаните от него и пред първата съдебна инстанция доводи и възражения, вкл. това за погасяване на иска по давност, въззивникът моли въззивният съд е да отмени решението в обжалваната му част и вместо това да постанови отхвърляне на иска.

Въззиваемият Р. Г. А. в срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК оспорва въззивната жалба.

Решението в ЧАСТТА, в която искът за осъждане на С. М. С. да заплати същата сума на същото основание солидарно с ответника К. Л. К. на ищеца Р. Г. А. е отхвърлен, като необжалвано от страните, е влязло в сила.

Съдът, като взе предвид събраните доказателства по делото във връзка с инвокираните от страните доводи и възражения в пределите на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намери следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284, ал. 2 от ЗЗД.

Между страните по делото не се спори, а и при съвкупната преценка на събраните доказателства се установява, че ищецът А. и ответникът К. са сключили неформален договор за поръчка, по силата на който ищецът възложил на ответника да закупи от Република Италия леки автомобили и да ги достави за негова сметка в Република България. За изпълнение на поръчката ищецът А. предоставил на ответника К. сумата от 13 800 евро с три вносни бележки - с рег. № 79300В-ООБ1416 от 07.07.2008 г. за сумата 2000 евро, вносна бележка рег. № 79300В-ООБ1689 от 31.07.2008 г. за сумата от 3 800.00 евро и вносна бележка с рег. № 79300В-ООБ1883 от 20.08.2008 г. за сумата от 8 000.00 евро. Парите били дадени на ответника К. чрез ответника С..

Твърдението на ответника К., че е намерил, закупил и предложил на ищеца съответния брой и вид автомобили от Италия на стойност от 13 800 евро, правилно е прието от първоинстанционния съд за недоказано. Представените фактури № 2091100115/25.05.2009 г. за доставен от „Далма“ ООД на „Р. Мобиле“ ЕООД лек автомобил марка „Рено“ модел „Сценик“ за сумата от 500.00 евро и фактура № 2091100182/31.07.2009 г. за доставен от „Далма“ ООД на „Р. Мобиле“ ЕООД лек автомобил марка „Рено“ модел „Меган Сценик“ за сумата от 200.00 евро, не могат да бъдат свързани с конкретната поръчка нито като предмет на възлагане, нито като стойност на поръчаното.

Не доказват изпълнение на поетите по конкретния договор за поръчка задължения на ответника К. и показанията на разпитания свидетел Ч., който през 2012-2013 г. доставил с автовоза си на ищеца Р. А. автомобили, част от които свалил в гр. Русе а останалите - в гр. Дупница, без уточнение на броя и вида им. Не допринася по никакъв начин за разкриване на истината и изнесеното от свидетеля, че по неустановено време и на неустановено място Р. (ищецът) не му заплатил цялата сума от 7200 лева по неустановена доставка, а впоследствие К. (ответникът) му дал 3 000 лева.

При така изяснената фактическа обстановка в правилно приложение на материалния закон първоинстанционният съд е приел, че *страните А. и К. са били обвързани от валидно възникнало облигационно правоотношение по договор за поръчка*. Правилно и обосновано, на следващо място е и прието в мотивите на обжалвания акт, че за изпълнението на договора ищецът А. е превел на ответника К. процесната сума от 13 800.00 евро, т.е. по делото са събрани доказателства установяващи получаване на

сумата по мандатното отношение, но не и доказателства за изпълнение на поръчката. *Неправилно, обаче, съдът е приравнил по правни последици оттеглянето на поръчката с развалянето на договора и въз основа на това е намерил за приложима към възникналите отношения правната норма на чл. 55 ал. 1 от ЗЗД, вместо тази на чл. 284, ал. 2 от ЗЗД. Този извод не може да бъде споделян по следните съображения:*

С договора за поръчка довереникът се задължава само за извършване на правни действия за сметка на доверителя – чл. 280 от ЗЗД. Довереникът е длъжен да извърши възложените му правни действия с грижата на добър стопанин според дадените му нареждания. Ако в хода на изпълнение на поръчката доверителят констатира виновно неизпълнение или неточно изпълнение, той може да развали договора. Но законът дава право на доверителя да оттегли поръчката, ако довереникът е загубил доверието му, и да прекрати предсрочно мандатното правоотношение, без да се изискват специални основания за това. **Оттеглянето на поръчката, обаче, за разлика от развалянето, има действие само занапред (за в бъдеще). В този смисъл е както правната теория** (М., М., Отказ от договор, в сп. "Търговско и конкурентно право", 2012, Т. 3., Едностранно прекратяване на договора за поръчка, сп. Норма, 2013 и др.), така и съдебната практика, обективизирана напр. в решение № 482 от 13.12.2011 г. по гр. д. № 1486/2010 г., г. на ВКС, IV г.о., решение № 50074 от 19.05.2023 г. по гр. д. № 662/2022 г. на ВКС, IV г.о. и др. Следователно, при оттегляне страните биват освободени от правната връзка занапред, без към отношенията им да е приложима фикцията на кондикционните искове за обратно действие на развалянето и връщане на нещата в положението им отпреди сключване на договора. *Пряката последица от това е, че при оттегляне на поръчката занапред, за разлика от развалянето поради неизпълнение с обратна сила, доверителят, ако е предоставил средства на довереника, не може да ги иска обратно на отпаднало основание, а само като отчет за изпълненото до оттеглянето.* Поради това и с цитираното решение по гр. д. № № 662/2022 г. на ВКС, IV г.о. изрично е прието, че в хипотезата, в която между страните е налице договорно правоотношение, породено от неформално сключен договор за поръчка, който не е развален от някоя от страните поради виновно неизпълнение, приложението на който и да е от трите фактически състава на неоснователното обогатяване по чл. 55, ал. 1 ЗЗД - извъндоговорен източник на облигационни отношения, се явява изключено.

Настоящият въззивен състав не споделя на следващо място и извода на първостепенния Окръжен съд – Кюстендил, че погасителната давност по отчетната сделка започва да тече от оттеглянето на поръчката. **Съгласно чл. 114, ал.2 от ЗЗД, когато за вземането не е установен срок за изпълнение и следователно – същото става изискуемо след покана, давността започва да тече от датата на възникването му. На това основание давността за отчитане на предадените 13 800 евро по договора за поръчка за закупуване на автомобили от Италия и доставянето им на българска територия, е започнала да чете от плащането на сумите , който факт е настъпил през 2008 г. Следователно, искът за отчитане на посочената**

сума е погасен по давност към 2013 г., преди завеждането на исковата молба през 2017 г. Порази това, настоящият състав на Апелативен съд – София прие, че искът по чл. 284, ал. 2 от ГПК следва да бъде отхвърлен, като погасен по давност.

Както това е прието в решение № 157 от 30.10.2013 г. по т. д. № 1091/2012 г. на ВСКС, I т.о. и решение № 50074 от 19.05.2023 г. по гр. д. № 662/2022 г. на ВКС, IV г.о., произнасяне по непредявен иск, водещо до недопустимост на решението, е налице тогава, когато, нарушавайки принципа на диспозитивното начало, съдът се е произнесъл по предмет, по който не е бил сезиран, определяйки спорното право въз основа на обстоятелства, каквито не са били въведени от страната, и излизайки извън обхвата на търсената защита. При определяне на спорния предмет и отнасянето му към съответната материалноправна норма, даваща правната квалификация на иска, съдът следва да изхожда единствено от обстоятелствата, посочени в исковата молба. **В случая обсъждайки наведените от страните факти и обстоятелства и релевираните въз основа на тях доводи и възражения, съдът не се е произнесъл по непредявен иск, а по предявения, но отнасяйки към правния спор погрешна правна норма. Поради това обжалваното решение не е процесуално недопустимо, а неправилно** и като такова следва да бъде отменено и вместо него – постановено друго, с което предявеният иск бъде отменен като погасен по давност.

При този изход на делото на въззивника К. следва да бъдат присъдени и сторените от него разноски за всички инстанции, в общ размер на 4 139 лв.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 40 от 26.01.2023 г. по гр. д. № 423/2020 г. на Окръжен съд – Кюстендил, и вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от **Р. Г. А.** ЕГН *****, с адрес: гр. ***, бул. „****“ №***, вх.***, ет.*** против **К. Л. К.** ЕГН *****, с адрес: гр. ***, ул. „****“ №*** иск с правно основание чл. 284, ал. 2 от ЗЗД, за заплащане на сумата от 13 800 евро, представляваща получено авансово плащане по договор за поръчка за на леки автомобили в Република Италия и за доставянето им, която поръчка впоследствие е оттеглена от доверителя, ведно със законната лихва върху главницата от датата на депозирание на исковата молба в съда на 30.05.2017 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА **Р. Г. А.** ЕГН *****, с адрес: гр. ***, бул. „****“ №***,

вх.***, ет.*** да заплати на К. Л. К. ЕГН *****, с адрес: гр. ***, ул. „***“ №*** на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата 4 139 лв. направени разноси по делото.

Решението в останалата част е влязло в сила.

Решението може да се обжалва пред ВКС в едномесечен срок от съобщаването му до страните чрез връчване на препис от същото.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____